

ERVENICA – DIO NASELJA VUČEDOLSKE KULTURE

ERVENICA – PART OF A VUČEDOL CULTURE SETTLEMENT

Pregledni članak / Review paper

UDK: 903'1(497.5 Vinkovci) "636/637"

Primljeno / Received: 27. 2. 2007.

Prihvaćeno / Accepted: 6. 12. 2007.

Ina Miloglav
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za arheologiju
Ivana Lučića 3
HR – 10000 Zagreb
imilogla@ffzg.hr

Pri zaštitnome istraživanju provedenome 2003. u Ulici M. Gupca 8 na Ervenici u Vinkovcima otkriveni su ostaci vučedolskoga horizonta i tragovi naseljavanja tijekom kasnoklasičnoga B-2 stupnja vučedolske kulture. Velika količina keramičkoga materijala, ostaci zapečene podnice i rezultati ranijih istraživanja upućuju na zaključak da je ovaj položaj bio dio većega naselja kojega se središte nalazilo na tellu 'Tržnica'. Za istraživanja koja su dosad provedena na području Ervenice zabilježeni su ostaci četiriju kućnih osnova i pet otpadnih jama. Povezanost sa susjednim tellom 'Tržnica' očita je zbog sličnosti keramičkoga materijala i prije svega zbog smještaja na dvama prirodno povišenim položajima koje dijele samo utok potoka Ervenice u Bosut. Iskopavanja u Ulici M. Gupca 8 samo su potvrdila pretpostavku da su u istome razdoblju na vinkovačkome području kao dio jedinstvenoga naselja postojala dva istaknuta vučedolska položaja: veći na tellu 'Tržnica' sa središtem na mjestu današnjeg Hotela 'Slavonija' i nešto manji na susjednoj Ervenici.

Ključne riječi: Vinkovci, Ervenica, eneolitik, vučedolska kultura, naselje

During rescue excavations conducted at the street address Matije Gupca 8 at Ervenica in the city of Vinkovci in 2003, the remains of a Vučedol horizon and traces of human habitation during the late classical B-2 stage of the Vučedol culture were discovered. A large quantity of ceramics, remains of burned floors and results of earlier research lead to the conclusion that this site was part of a larger settlement that was centred on the Tržnica ('Marketplace') tell. During research so far conducted in the territory of Ervenica, the remains of four house foundations and five waste pits have been recorded. The link to the neighbouring Tržnica tell is obvious due to the similarities between the ceramics and above all the location on two naturally elevated sites divided only by the confluence of the Ervenica Stream into the Bosut River. Excavations at Matije Gupca 8 have only confirmed the hypothesis that two distinguished Vučedol sites simultaneously existed in the Vinkovci territory as part of a single settlement: the larger on the Tržnica tell centred on the site of today's Hotel Slavonija, and the somewhat smaller one in neighbouring Ervenica.

Key words: Vinkovci, Ervenica, Eneolithic, Vučedol Culture, settlement

GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

Zbog povoljnoga geografskog položaja vinkovačko je područje od prapovijesti do današnjih dana pružalo idealne uvjete za naseljavanje. Vinkovci su smješteni u izrazito nizinskome dijelu Hrvatske, između Đakovačkoga i Vukovarskoga ravnjaka, na mjestu gdje se savski i dunavski sliv najviše međusobno približavaju. Rijeka Sava omeđuje južnu granicu istočnohrvatske ravnice, a njezina je najveća pritoka rijeka Bosut koja meandrira vinkovačkim područjem (Bognar 1994: 25–48). Posavina (sliv Bosuta) i dravsko-dunavska nizina (sliv Vuke) izravno su povezane preko potoka Ervenice (Barice). Nadmorska visina lijeve obale Bosuta iznosi oko 88 m i znatno je viša od desne obale; zahvaljujući tomu zaštićena je od čestih poplava i pogodna za naseljavanje. U prapovijesnome je razdoblju i geološki sastav toga područja zasigurno utjecao na to da bude odabrano kao mjesto za podizanje naselja. U sastavu reljefne strukture prevladavaju riječne naplavine (pijesak, šljunak, glina i ilovača) te akumulacije lesa i lesolikih sedimenata (*ibid.* 25). Osim naselja gradinskoga tipa jedan je od presudnih i vrlo karakterističnih obilježja stanovanja tijekom vučedolske kulture podizanje naselja na lesnim terasama. Zahvaljujući idealnim geografskim predispozicijama vinkovačkoga krajolika, kulturološka slika naseljavanja na ovome području može se pratiti u svim povijesnim razdobljima, od prapovijesti do danas.

PREGLED DOSADAŠNJIH ISTRAŽIVANJA

Slavonsko-srijemski prostor ishodišno je područje vučedolske kulture koja je svojom materijalnom ostavštinom, društvenim i ekonomskim statusom obilježila vrijeme kasnoga eneolitika. Vinkovačko područje bilo je naseljeno kroz sve tri faze vučedolske kulture, a sami su Vinkovci bili središte naseljavanja u kasnoklasičnoj fazi. Povoljan geografski položaj, bogatstvo šumama i rijeka Bosut pružali su idealne uvjete za naseljavanje, pri čemu su lov i ribolov bili najjača gospodarska komponenta. Na prirodno povišenoj lijevoj obali Bosuta nalazio se jedan od najvećih i svakako najpoznatijih lokaliteta u klasičnoj fazi vučedolske kulture u literaturi poznat kao *tell* 'Tržnica'. Dosad je otkriveno 11000 m² vučedolskoga naselja sa središtem na položaju današnjega Hotela 'Slavonija' (karta 1, položaj 1) – od slučajnih nalaza iz druge polovice 19. stoljeća (Brunšmid 1902: 118) preko velikih zaštitnih iskopavanja 1977–78. (Dimitrijević 1979: 267–341), iskopavanja za urbanizacije Vinkovaca u drugoj polovici sedamdesetih (Janošić 1984: 143–152), osamdesetih i devedesetih godina prošloga stoljeća (Janošić 1993: 61–78) do manjih

GEOGRAPHIC FEATURES

The Vinkovci area has always offered ideal settlement conditions from prehistory to the present thanks to its advantageous geographic position. Vinkovci is town located in an exceptionally lowland part of Croatia, between the Đakovo and Vukovar plains, at a point where the Sava and Danube drainage basins are in closest proximity. The Sava River creates the southern boundary of this Eastern Croatian plain, and its largest local tributary is the Bosut River, which meanders through the wider Vinkovci environs (Bognar 1994: 25–48). The Posavina area (Sava River zone formed by the Bosut's drainage basin) and the Drava-Danube lowlands (Vuka River drainage basin) are directly connected by the Ervenica (Barica) Stream. The elevation of left bank of the Bosut is approximately 88 m above sea level and is considerably higher than the right bank – this is why it is safe from frequent flooding and suitable for habitation. In the prehistoric era, the geological composition of this area certainly also contributed to its selection for the erection of a settlement. The composition of the relief structure is dominated by river detritus (sand, gravel, clay and loam) and accumulation of loess and loess sediments (*ibid.* 25). Besides hill-fort settlements, one of the crucial and very characteristic features of residence during the Vučedol Culture was the building of settlements on loess terraces. Thanks to the ideal geographic predispositions of the Vinkovci landscape, the cultural picture of habitation in this area can be followed in all historical periods, from prehistory to the present.

OVERVIEW OF PRIOR RESEARCH

The Slavonia and Srijem region is the point of origin of the Vučedol Culture, which marked the late Eneolithic with its material legacy and social and economic status. The Vinkovci area was settled throughout all three phases of the Vučedol Culture, and Vinkovci itself was a centre of habitation in the late classical phase. The favourable geographic positions, the wealth of forests and the Bosut River provided ideal conditions for habitation, wherein fishing and hunting were the most important economic activities. One of the largest and certainly best known sites of the Vučedol Culture's classical phase, known in the literature as the Tržnica ('Marketplace') *tell*, was located on the naturally elevated left bank of the Bosut River. So far, 11,000 m² of the Vučedol settlement, centred at the site of today's Hotel Slavonija, have been discovered (Map 1, site 1): from casual finds in the latter half of the nineteenth century

zaštitnih iskopavanja. Kako su mjesta za naseljavanje bila pomno birana, ne iznenađuje odabir drugoga položaja na susjednoj Ervenici. To bivše ratarsko područje također je smješteno na lijevoj bosutskoj obali i nalazi se samo stotinjak metara jugoistočno od velikoga vučedolskog naselja na *tellu* 'Tržnica' od kojega ga dijeli samo utok potoka Ervenice (Barice) u Bosut (karta 1, položaj 2).

Prostor Ervenice naseljen je od neolitika i odavno je poznat u stručnoj literaturi. Prvi ga put spominje Brunšmid koji navodi da je donji dio ulice Ervenice (danas Ulica M. Gupca) bio naseljen već u kameno doba (Brunšmid 1902: 120). Prva sondažna istraživanja na ovome je području proveo Dimitrijević 1957. kada je otkriveno starčevačko, sopsotsko i keltsko naselje (Dimitrijević 1966: 6, 36). Nalaze vučedolske kulture Dimitrijević registrira samo na položaju 'Poljski jarak' koji je služio za odvod bujica i vode s ulice, a nalazi se pri kraju istočnoga dijela Ervenice. Na dubini od 0,30 m, uza samu kućnu osnovu, zabilježio je ulomak zdjele vučedolskoga tipa i tri mikrolita (Dimitrijević 1956: 413, T. III: 1). Kako ne postoji dokumentacija na osnovi koje bi se precizno odredio položaj 'Poljski jarak', zasad nije moguće točno odrediti njegovu lokaciju; jedino se može ustvrditi da spaja Ulicu M. Gupca s Bosutom.

Gradski muzej Vinkovci proveo je 1994. zaštitna istraživanja na Ervenici u Ulici M. Gupca 4 (Krznarić Škrivanko 1994: 38–39). Istražena je površina od oko 100 m², pri čemu su kulturni slojevi pokazali da je postojao kontinuitet naseljavanja tijekom starčevačke (Dizdar & Krznarić Škrivanko 1999–2000: 7–22), vučedolske (Gale 2002: 53–67) i keltsko-latenske kulture (Dizdar 2001) pa sve do rimskoga razdoblja. Vučedolska kultura zabilježena je ostacima pet otpadnih jama s materijalom koji pripada kasnoklasičnomu B-2 stupnju vučedolske kulture (prema podjeli S. Dimitrijevića). Velika količina kućnoga lijepa i ostaci podnica ukazivali su na postojanje kućnih osnova u neposrednoj blizini. Prilikom zaštitnih iskopavanja kanala za plinifikaciju iste su godine u istoj ulici zabilježeni ostaci podnica od nabijene zemlje. Kod kućnoga broja 9 registrirana je podnica duga 1,00 m, a kod kućnoga broja 13 zabilježeni su ostaci podnice duge 0,50 m i ostaci još jedne podnice vidljivi samo u profilu iskopa. Osim ostataka dijelova podnica za spomenutih je zaštitnih istraživanja u Ulici M. Gupca otkrivena i velika količina keramičkoga materijala koji pripada B-2 stupnju vučedolske kulture. Stoga se može zaključiti da su na lijevoj obali Bosuta u istome razdoblju kao dio istoga naselja postojala dva istaknuta položaja koje dijeli samo utok potoka Ervenice u Bosut (Gale 2002: 53–57).

(Brunšmid 1902: 118) through the major rescue excavations conducted in 1977–78 (Dimitrijević 1979: 267–341) and excavations conducted in the course of Vinkovci's urbanisation in the late 1970s (Janošić 1984: 143–152), 1980s and 1990s (Janošić 1993: 61–78) to minor rescue excavations. Since the settlement sites were carefully selected, the choice of the second location in neighbouring Ervenica is not surprising. This former agrarian area is also situated on the left bank of the Bosut and is only about 100 meters southeast of the large Vučedol settlement on the Tržnica tell, from which is divided only by the confluence of the Ervenica (Barica) stream into the Bosut (Map 1, site 2).

The Ervenica area has been inhabited since the Neolithic and has long been known in the literature. It was first noted by Brunšmid who observed that the lower portion of Ervenica street (today Matije Gupca street) had already been inhabited in the Stone Age (Brunšmid 1902: 120). The first excavation in the area was conducted by Dimitrijević in 1957, when Starčevo, Sopot and Celtic settlements were discovered (Dimitrijević 1966: 6, 36). Dimitrijević only ascertained traces of the Vučedol Culture at the site called *Poljski jarak* ('field trench'), which served to drain torrents and water from the street, situated at the eastern end of Ervenica. At a depth of 0.3 m, right next to a house foundation, the fragment of a Vučedol-type bowl and three microliths were registered (Dimitrijević 1956: 413, T. III: 1). Since there is no documentation upon which to base a precise determination of the Poljski jarak site, it is currently impossible to ascertain its exact location; one can only assert that it connects Matije Gupca street with the Bosut.

In 1994, the Municipal Museum of Vinkovci conducted a rescue excavation in Ervenica at the address M. Gupca 4 (Krznarić Škrivanko 1994: 38–39). A surface of approximately 100 m² was examined, wherein the culture layers indicated that there was a continuity of settlement during the Starčevo (Dizdar & Krznarić Škrivanko 1999–2000: 7–22), Vučedol (Gale 2002: 53–67) and Celtic-La Tène cultures (Dizdar 2001) and up until the Roman era. The Vučedol Culture was noted in the remains of five waste pits with materials belonging to the late classical B-2 phase of the Vučedol Culture (based on the classification by S. Dimitrijević). The large quantity of household daub and remains of a floor indicate the existence of a house foundation in the immediate vicinity. During rescue excavations in a gasification canal in that same street in the same year, the remains of a packed-earth floor were found. At street address number 9, a 1 m long floor was registered, while at number 13, the remains of a 5 m

REZULTATI ISTRAŽIVANJA 2003. GODINE

Zbog izgradnje stambenoga objekta u lipnju 2003. Gradski muzej Vinkovci proveo je zaštitna iskopavanja u Ulici M. Gupca 8 na površini od 70 m². Taj se položaj nalazi na usponu područja Ervenice i samo je nekoliko metara udaljen od istražene površine u Ulici M. Gupca 4. Kako se radi o zaštitnome arheološkom istraživanju u gradskoj zoni, stratigrafska slika prilično je narušena zbog naknadnih gradnji.

Područje Ervenice arheološki je vrlo zanimljivo, no moderna urbanistička izgradnja ne dopušta provedbu sustavnoga istraživanja kojim bi se do kraja upotpunila slika naseljavanja na tome području. Iako zbog uvjeta, brzine istraživanja i ograničene površine manja zaštitna iskopavanja nisu pravi pokazatelji kulturne slike na Ervenici, u ovome su trenutku jedini način evidentiranja i dokumentiranja arheoloških ostataka. Zbog svega navedenoga rezultati tih istraživanja vrijedan su doprinos arheološkoj karti, bez obzira na to što ne daju uvijek konkretne odgovore i cjelovite analize lokaliteta. Ovdje je obrađena sva dostupna građa i dokumentacija s lokaliteta, a nedostatak potrebne količine uzoraka za apsolutno datiranje sigurno će se kompenzirati podacima s upravo završenoga zaštitnog istraživanja u istoj ulici na kućnome broju 14. Do završetka pisanja ovoga članka Gradski muzej Vinkovci proveo je spomenuto istraživanje na površini od 250 m² zbog izgradnje stambeno-poslovnoga objekta. Za istraživanja su pronađeni ostaci šest podnica i šešnaest jama koje pripadaju klasičnoj fazi vučedolske kulture. Upravo dovršena arheobotanička analiza te C-14 analiza drvenoga ugljena koja je u tijeku, kao i obrada materijala, sigurno će dati odgovore na pitanja o kronologiji i organizaciji života vučedolskoga naseljavanja na Ervenici.

Iz stratigrafske slike na lokalitetu u Ulici M. Gupca 8 vidi se da je naseljavanje trajalo tijekom vučedolske kulture i razdoblja koje pripada rimskim Cibalama. Vučedolski materijal pojavio se u sloju rahlije sive zemlje (SJ 3) u istočnome dijelu iskopa i u njemu je nađeno najviše keramičkoga materijala i ulomaka kućnoga lijepa. Na sjeverozapadnome dijelu lokaliteta vučedolska se keramika nalazila ispod rimskoga kulturnog sloja (SJ 4 i SJ 5), dok se u sivome pepeljastom sloju (SJ 6) u jugozapadnome dijelu iskopa osim ulomaka vučedolske keramike sačuvao i dio podnice (SJ 7) od nabijene žute gline i zapečenoga sloja.¹ Ostaci podnice registrirani su prema *tellu*

long floor were found, while the remains of another floor are visible only in the trench profile. Besides the remains of parts of floors, during the aforementioned rescue research in Matije Gupca Street, large quantities of ceramics were also found which belong to the B-2 phase of the Vučedol Culture. Thus, one may conclude that two major sites existed on the left bank of the Bosut at the same time as a part of the same settlement, divided only by the mouth of the Ervenica Stream into the Bosut River (Gale 2002: 53–57).

RESULTS OF AN EXCAVATION CONDUCTED IN 2003

Prompted by the pending construction of a residential building, in June 2003 the Municipal Museum of Vinkovci conducted rescue excavations at the address Matije Gupca 8 over a surface of 70 m². This locale is situated in an inclined area of Ervenica and is only several meters away from the explored surface at Matije Gupca 4. Since this was a rescue archaeological excavation in an urban zone, the stratigraphic picture was relatively devastated due to subsequent construction.

The Ervenica area is archeologically quite interesting, but modern urban development does not allow for implementation of systematic research that would entirely illuminate the history of habitation here. Even though these minor rescue excavations are not genuine indicators of the culture at Ervenica due to the overriding conditions, limited time to engage in research activities and limited surfaces explored, at this moment they are the sole means of recording and documenting archaeological remains. All of the aforementioned results of this research are therefore a valuable contribution to the archaeological map, even though they do not always provide specific answers nor a comprehensive analysis of the site. All available materials and documentation from the site are analysed here, while the shortage in quantities of samples needed for absolute dating will certainly be compensated by data from the rescue excavation just completed in the same street at address number 14. By the time of completion of this article, the Municipal Museum of Vinkovci conducted the aforementioned excavation over a surface of 250 m² due to pending construction of a residential/commercial building. During research, the remains of six floors and sixteen pits were found which belong to the classical phase of the Vučedol Culture. The archaeobotanical analysis just completed and C-14 dating of charcoal in progress, as well as analysis of other materials,

¹ Korišteni su podaci iz terenske dokumentacije i Izvještaja s arheološkog iskopavanja u Ulici M. Gupca 8. Zahvaljujem se voditeljici iskopavanja I. Iskri Janošić i djelatnicima arheološkoga odjela Gradskoga muzeja Vinkovci na ustupljenoj dokumentaciji i materijalu s iskopavanja.

‘Tržnica’ i zasigurno pripadaju dijelu naselja čiji dio čine ostaci već navedenih kućnih osnova u istoj ulici kod kućnih brojeva 9 i 13. Kako se u dosadašnjim iskopavanjima vučedolskih naselja pokazalo da su domaćinstva bila tijesno zbijena (Forenbaher 1995: 22), može se pretpostaviti da su kućne osnove registrirane na broju 8 i 9, na nešto povišenijemu dijelu, činile rubni jugozapadni dio naselja na Ervenici, zajedno s pripadajućim otpadnim jamama istraženi- ma na kućnome broju 4. Nalazi iz navedenih jama potvrđuju da su se sekundarno rabile kao odlagališta nepotrebna ili otpadna materijala, a prvobitno su bile namijenjene spremanju hrane. Bez obzira na to koja im je namjena bila, sigurno je da su zajedno s kućom tvorile jedno domaćinstvo i u pravilu su smještene u njegovoj neposrednoj blizini.

Sav materijal s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 pripada kasnoklasičnomu B-2 stupnju vučedolske kulture (prema podjeli S. Dimitrijevića), što i ne čudi uzme li se u obzir blizina lokaliteta na *tellu* ‘Tržnica’.

S iskopavanja u Ulici M. Gupca 8 potječe još jedna potvrda pretpostavke da su u Vinkovcima u isto- me razdoblju, kao dio istoga naselja, postojala dva vučedolska položaja. Istaknutiji dio naselja na *tellu* ‘Tržnica’ sa središtem na mjestu današnjega Hotela ‘Slavonija’ bio je središte života u tome razdoblju, a samo ga je utok potoka Ervenice u Bosut dijelio od onoga manjeg na susjednoj Ervenici.

Nakon obrade nalaza s lokaliteta pokazalo se da većina materijala pripada keramičkomu inventaru, a ostatak čini nekoliko sporadičnih nalaza životinjskih kostiju i jedan ulomak kamene alatke. Najveći dio keramičkoga posuđa pripada gruboj keramici za svakodnevnu upotrebu. Najzastupljenija je kera- mika sive i crne boje, dok je ona oker i smeđe boje prisutna u manjoj mjeri. Keramika je vrlo kvalitetna, rađena od dobro pročišćene gline bez primjesa pijeska.

Posuđe grube fature rađeno je od nešto slabije pro- čišćene gline, debljih stijenki. Tipološki se mogu iz- dvojiti dva tipa lonaca koji ujedno čine i najbrojniji dio keramičkoga inventara. Najzastupljeniji su lonci S-profiliranoga tijela (T. 1: 1, 2; T. 2: 3, 4) manjih i većih dimenzija te u manjoj mjeri lonci zaobljenoga tijela i cilindričnoga vrata (T. 5: 11). Ukrašavanje se uglavnom nastavlja na produženu neolitičku tradi- ciju (Dimitrijević 1979: 290), a najučestalije su pla- stične aplikacije s otiscima vrhova prstiju, najčešće smještene na prijelazu iz vrata u tijelo posude (T. 2: 4). Potom slijede razne varijante ukrašavanja utiski- vanjem štapića (T. 1: 1; T. 5: 11), obično otiskivanje nokta na samome rubu (T. 3: 7) i na najširem di- jelu posude (T. 2: 3) te u kombinaciji ispod ruba i na prijelazu iz vrata u tijelo posude (T. 1: 2). Kod ovakva tipa lonaca vratni segment najčešće je bla-

will certainly provide answers to questions of chro- nology and organisation of life in the Vučedol set- tlement at Ervenica.

The stratigraphy of the site at Matije Gupca 8 indicates that habitation lasted during the Vučedol Culture and the period of Roman-era Cibalae. The Vučedol materials appeared in a layer of more friable grey soil (SJ 3) in the eastern section of the ex- cavation and the most ceramics and fragments of household daub were found in it. Vučedol ceram- ics were found in the north-western section of the site beneath the Roman cultural layer (SJ 4 and SJ 5), while the grey ash-like layer (SJ 6) in the south- western section of the excavation contained, besides Vučedol potsherds, part of a floor (SJ 7) made of packed yellow clay and a burned soil.¹ The remains of the floor were registered according to the Tržnica tell and they certainly belong to a part of the set- tlement which also accounts for the remains of the already mentioned house foundations in the same street at address numbers 9 and 13. Since previous excavations of Vučedol settlements have shown that households were closely packed together (Foren- baher 1995: 22), one can assume that the house founda- tions registered at street numbers 8 and 9, at a somewhat more elevated point, formed the south- western periphery of the settlement at Ervenica, together with the accompanying waste pits exam- ined at street number 4. The items found in these pits confirm that they were secondarily used to dis- pose of discarded materials and waste, while they were initially used to store food. Regardless of their purpose, they certainly formed a single household together with the house, and they were as a rule al- ways in the latter’s immediate vicinity.

All of the materials from the site at Matije Gupca 8 belong to the late classical B-2 phase of the Vučedol Culture (based on the classification of S. Dimitrijević), which is not surprising if one takes into account the proximity of the site on the Tržnica tell.

The excavations at Matije Gupca 8 produced yet another confirmation of the hypothesis that two Vučedol sites existed in Vinkovci at the same time as part of the same settlement. The more prominent part of the settlement on the Tržnica tell centred at the location of today’s Hotel Slavonija was the hub of life in that period, and only the confluence of the

¹ Data from the field documentation and the Report on the Ar- chaeological Excavation at Matije Gupca 8 were used. I would like to thank the excavation director I. Iskra Janošić and the staff of the archaeology section of the Municipal Museum of Vinkov- ci for making the documentation

go zaglađen, dok je tijelo premazano barbotinom ili pokriveno urezanim linijama (T. 2: 3). Od gruboga posuđa još su se mogle izdvojiti i S-profilirane duboke zdjele, najčešće ukrašene plastičnom trakom s otiscima nokta ili štapića, dok je tijelo posude premazano tankim barbotinom (T. 3: 7). Kao dekorativno-funkcionalni element lonci najčešće na sebi imaju tunelaste ručke (T. 1: 1) ili ušice (T. 1: 2). Keramički nalazi grube fature ne izdvajaju se po svojim oblicima i ukrasima od tipičnoga inventara koji je karakterističan za klasičnu fazu vučedolske kulture. S obzirom na to da je u blizini susjedni položaj na *tellu* 'Tržnica', ne iznenađuje to što najbližnje analogije možemo naći upravo na tome lokalitetu (Durman 1988: kat. 159, 161; Dimitrijević 1979: T. XXVIII: 5), kao i na samoj Ervenici u Ulici M. Gupca 4 (Gale 2002: T. 1: 5, 7).

Fino posuđe zastupljeno je tamnosivom i crnom keramikom, uglačane površine, rađeno od dobro pročišćene gline. Najčešći su oblik zdjele od kojih je izdvojeno nekoliko tipova. Najzastupljenije su zaobljene zdjele blago uvučena ruba (T. 3: 6), bikonične zdjele izvučena ruba (T. 4: 8), zatim S-profilirane zdjele s gredastim izbočenjem (T. 4: 9) ili bez njega te kalotaste zdjele (T. 4: 10). Na lokalitetu u Ulici M. Gupca 4 upravo zdjele čine najveći dio repertoara finoga posuđa (Gale 2002: T. 2: 3–5). Lonci S-profilacije zastupljeni su u manjoj mjeri, a izdvaja se onaj s trakastom ručkom (T. 5: 12). Od ostaloga keramičkog inventara finoga posuđa izdvajaju se konične zdjele na nozi (T. 6: 13–14), koje su predstavljale jedan od vodećih oblika B-2 stupnja (Dimitrijević 1979: 292–293), kao i ulomak bikonične zdjele na četiri čepaste nožice (T. 7: 15). Ulomak male konične zdjele kojoj nedostaje noga (T. 6: 14) s unutrašnje je strane ukrašen motivom visećih trokuta tehnikom brazdastoga urezivanja. Taj motiv na zdjelama spomenuta tipa pojavljivat će se i na vanjskoj strani posude (Dimitrijević 1979: T. XXXIII: 7; Durman 2000: kat. 35, 36; Gale 2002: T. 3: 4), što će postati jedan od najkarakterističnijih keramičkih proizvoda za determiniranje B-2 stupnja. Analogije za ukrašavanje unutrašnje strane ove zdjele mogu se naći na *tellu* 'Tržnica' (Durman 2000: kat. 35, 36) te na susjednome položaju u Ulici M. Gupca 4 na Ervenici (Gale 2002: T. 4: 3). Ulomak prstenaste noge, s tragovima ukrašavanja recipijenta s unutrašnje i vanjske strane (T. 6: 13), pripadao je istomu tipu zdjele nešto većih dimenzija. Bikonične zdjele na četiri čepaste nožice javljaju se u keramičkome inventaru kroz cijelu klasičnu fazu. Razlika se očituje jedino u ukrašavanju: u fazi B-1 dominiraju rovašenje i duborez, a u fazi B-2 ponovo se koristi brazdasto urezivanje. Ulomak zdjele s Ervenice ukrašen je kombinacijom rovašenja, brazdastoga urezivanja

Ervenica Stream into the Bosut River separated it from the smaller part in neighbouring Ervenica.

After materials from the site were processed, it became apparent that most of it consisted of ceramics, while the remainder consisted of several sporadic animal bone items and one stone tool fragment. Most of the ceramics consisted of coarse pottery for everyday use. The most common are grey and black ceramics, while ochre and brown ceramic are less common. The ceramic is of a high quality, made of well levigated clay with no admixtures of sand.

Coarse-facture vessels were made of somewhat less levigated clay, with thicker sides. They can be typologically broken down into two types of pots which also constitute the majority of the ceramics. The most common are S-profiled pots (Pl. 1: 1, 2; Pl. 2: 3, 4) of smaller and larger dimensions and, to a lesser extent, pots with rounded bodies and cylindrical necks (Pl. 5: 11). Decoration largely continued along the extended Neolithic tradition (Dimitrijević 1979: 290), and the most common are plastic applications of finger-tips, most often placed at the transition from the neck to the body of the vessel (Pl. 2: 4). This is followed by different variants of stick impression decorations (Pl. 1: 1; Pl. 5: 11), the common impression of fingernails onto the edges (Pl. 3: 7) and at the widest part of the vessel (Pl. 2: 3) and in combination below the rim and at the transition from neck to body (Pl. 1: 2). On such pots, the neck segment is most often gently smoothed, while the body is coated with barbotine or covered with engraved lines (Pl. 2: 3). Among the coarse vessels, the deep S-profile bowls can also be distinguished; they are decorated with a sculpted band bearing fingernail and stick impressions, while the body of the vessel is covered with a thin barbotine coat (Pl. 3: 7). As a decorative/functional element, the pots most often bear shafted handles (Pl. 1: 1) or loops (Pl. 1: 2). The ceramic items with coarse facture, based on their forms and decorations, do not stand out from the typical inventory characteristic of the Vučedol Culture's classical phase. Given the proximity of the neighbouring site on the Tržnica tell, it is not surprising that the most similar analogies can be found precisely at that site (Durman 1988: cat. 159, 161; Dimitrijević 1979: pl. XXVIII: 5), as well as in Ervenica itself at Matije Gupca 4 (Gale 2002: Pl. 1: 5, 7).

Fine pottery is represented by dark-grey and black ceramics with polished surfaces, made of well-levigated clay. The most common forms are bowls, of which several types have been discerned. The most common are rounded bowls with gently infolded rims (Pl. 3: 6), biconical bowls with extruded rims (Pl. 4: 8), followed by S-profile bowls with (Pl. 4:

i ubadanja, a sličnosti s istim tipom posude opet nalazimo na *tellu* 'Tržnica' (Dizdar *et al.* 1999: kat. 68) i u Ulici M. Gupca 4 (Gale 2002: T. 4: 5).

Ukrašavanje ostaloga finog posuđa odlikuje se u prvome redu tzv. arhitektonskim stilom i organiziranjem cijele površine po zonama (Dimitrijević 1979: 291–292). Od tehnika primjenjuje se brazdasto urezivanje koje u B-2 stupnju doživljava ponovni procvat (T. 5: 12; T. 6: 13, 14; T. 7: 15), rovašenje (T. 2: 5; T. 5: 12; T. 7: 15) i urezivanje (T. 2: 3; T. 5: 12; T. 6: 14), dok su motivi ispunjeni inkrustacijom. Tipičan su dekorativni element na keramičkome inventaru i razne varijante geometrijskih motiva, i to trokutasti i pravokutni motivi (T. 2: 5; T. 5: 12; T. 6: 14; T. 7: 15), cik-cak ukrasi (T. 6: 14) i kapljicašti ubodi (T. 5: 12; T. 6: 13; T. 7: 15). Motiv križa najkarakterističnija je dekorativna odlika B-2 stupnja (Dimitrijević 1979: 293), a na keramičkome materijalu s našega lokaliteta prisutan je na samo jednome ulomku (T. 5: 12). Motivi se uglavnom nalaze ispod ruba posude i izvedeni su rovašenjem (T. 2: 5; T. 5: 12; T. 7: 15), dok je vratni segment u pravilu uglačan, a motiv se ponovno pojavljuje na najširem dijelu posude, odnosno na prijelazu iz vrata u tijelo posude (T. 5: 12; T. 7: 15). Površina zaobljenih zdjela i zdjela s grekastim izbočenjem u pravilu je neukrašena i uglačana (T. 3: 6; T. 4: 9).

Od ostalih nalaza može se izdvojiti ulomak okrugloga keramičkog utega (T. 8: 17), obrađena koštana alatka od jelenjega paroška (T. 8: 16), nekoliko ulomaka litičkoga materijala te ulomak glačane kamene alatke koji je najvjerojatnije bio dio sjekire (T. 8: 18).

ZAKLJUČAK

Zaštitno iskopavanje u Ulici M. Gupca 8 upotpunilo je arheološku sliku Ervenice u vrijeme vučedolske kulture. Kontinuitet naseljavanja na tome povišenom dijelu lijeve bosutske obale može se sa sigurnošću pratiti tijekom starčevačke, sopotske, kostolačke, vučedolske i keltsko-latenske kulture te razdoblja rimskih Cibala. Vrijeme vučedolskoga naseljavanja na Ervenici može se povezati s nastankom središnjega dijela naselja na *tellu* 'Tržnica', što se lako može pratiti na ostacima materijalne kulture i usporediti se s njima, prije svega na osnovi smještaja na dvama prirodno povišenim mjestima koja dijeli samo utok potoka Ervenice u Bosut. Rezultati istraživanja već su ranije pokazali da je vučedolska populacija rado iskorištavala već naseljavane položaje, a upravo takva slika očigledna je na *tellu* 'Tržnica' i na Ervenici. Oba su položaja ispunjavala osnovne preduvjete za naseljavanje, a to je prije

9) or without prolonged ribs, and calotte-shaped bowls (Pl. 4: 10). Bowls in fact constitute the majority of the fine vessels from the Matije Gupca 4 site (Gale 2002: pl. 2: 3–5). S-profile bowls are present to a lesser extent, and one with a ribbon-like handle stands out (Pl. 5: 12). Notable among the remaining finely-worked ceramics are the conical bowls with legs (Pl. 6: 13–14), which constituted one of the leading forms of the B-2 phase (Dimitrijević 1979: 292–293), and the fragment of a biconical bowl with four cork-shaped legs (Pl. 7: 15). The fragment of the small conical bowl missing a leg (Pl. 6: 14) is decorated on the inside with a hanging triangle motif made by furrowing. This motif on these type of bowls also appeared on the outside of vessels (Dimitrijević 1979: pl. XXXIII: 7; Durman 2000: cat. 35, 36; Gale 2002: pl. 3: 4), which would become one of the most characteristic ceramic products for determining the B-2 phase. Analogies to decoration on the inside of this bowl can be found on the Tržnica tell (Durman 2000: cat. 35, 36) and at the neighbouring site at Matije Gupca 4 in Ervenica (Gale 2002: pl. 4: 3). The fragment of a ring-shaped leg, with traces of interior and exterior decorating on the recipient (Pl. 6: 13), belonged to the same type of bowl with somewhat larger dimensions. Biconical bowls on four cork-shaped legs appear in the ceramics of the entire classical phase. The difference is only apparent in the decoration: phase B-1 is dominated by notching and deep engraving, while in phase B-2 furrowing is once more used. The bowl fragment from Ervenica is decorated with the combination of notching, furrowing and punching, similar to a bowl of the same type once more found on the Tržnica tell (Dizdar *et al.* 1999: cat. 68) and at M. Gupca 4 (Gale 2002: pl. 4: 5).

Decoration of the remaining fine pottery is characterised primarily by the so-called architectural style and organisation of entire surfaces into zones (Dimitrijević 1979: 291–292). The techniques applied include furrowing – which experienced a blossoming in the B-2 phase (Pl. 5: 12; Pl. 6: 13, 14; Pl. 7: 15), notching (Pl. 2: 5; Pl. 5: 12; Pl. 7: 15) and engraving (Pl. 2: 3; Pl. 5: 12; Pl. 6: 14), while motifs are filled in by incrustation. Different variants of geometric motifs are also a typical decorative element on ceramics, i.e. triangular and rectangular motifs (Pl. 2: 5; Pl. 5: 12; Pl. 6: 14; Pl. 7: 15), zigzag decorations (Pl. 6: 14) and drop-shaped punctures (Pl. 5: 12; Pl. 6: 13; Pl. 7: 15). The cross motif is the most characteristic decorative feature of the B-2 phase (Dimitrijević 1979: 293), even though it is only present on one fragment in the ceramics from this site (Pl. 5: 12). The motifs are generally below the rim of the vessel and rendered by notching (Pl. 2: 5; Pl. 5: 12; Pl. 7:

svega povoljan geografski položaj, što je odgovaralo i vučedolskoj populaciji i većini prapovijesnih kultura koje su se izmjenjivale na tome području. Naime u blizini su bili riječni tokovi Bosuta i Ervenice koji su činili prirodnu i komunikacijsku poveznicu s okolnim područjem te tako osiguravali egzistenciju naselja. Uz ribolov kao jaku gospodarsku komponentu lov je postao druga važna gospodarska grana zahvaljujući tomu što je vinkovačko područje bogato šumama, posebno hrastom. Jedan od zasigurno najvažnijih razloga što su vučedolska populacija i kulture koje joj prethode podizale naselja na spomenutom području jesu prirodno povišeni položaji, lesne grede koje čine reljefni sastav toga kraja. Upravo su na takvu mjestu zaštićenome od poplava, na lijevoj obali Bosuta, u klasičnoj fazi vučedolske kulture naseljena dva istaknuta položaja, jedno na *tellu* 'Tržnica' i drugo na Ervenici. S obzirom na to da je udaljenost među njima bila mala, vjerojatno je da su oba položaja bila dio jedinstvenoga naselja koje je dijelio samo utok potoka Ervenice u Bosut. Veći dio naselja na *tellu* 'Tržnica' sa središtem na mjestu današnjega Hotela 'Slavonija' bio je u organizacijskome i rasterskome smislu centar života u tome razdoblju, za razliku od nešto manjega položaja na susjednoj Ervenici. Kako su svi zabilježeni arheološki ostaci na Ervenici proizašli iz manjih zaštitnih iskopavanja pri urbanizaciji toga područja, zasad je to jedini mogući način evidentiranja i nastojanja da se utvrdi raster i namjena naseljavanja na Ervenici. Osim keramičkoga materijala koji nedvojbeno pripada kasnoklasičnomu B-2 stupnju vučedolske kulture za istraživanja u Ulici M. Gupca 8 pronađen je i dio podnice koji je pripadao dijelu stambenoga objekta. Za ranijih zaštitnih istraživanja u istoj ulici zabilježeni su ostaci kućnih osnova na kućnim brojevima 9 i 13 te pet otpadnih jama na kućnome broju 4 čija je namjena bila usko vezana za kućna domaćinstva s kojima su činile jednu stambenu cjelinu. Na osnovi dosadašnjih istraživanja i rezultata dobivenih obradom materijala može se zaključiti da su sve istražene površine u Ulici M. Gupca pripadale istomu lokalitetu. Najvjerojatnije je da su kućne osnove na brojevima 8 i 9, zajedno s pripadajućim jamama na broju 4, zatvarale organizaciju stambenih objekata na rubnome jugozapadnom dijelu naselja, dok se kućna osnova na broju 13 nalazila na sjeveroistočnome dijelu. Podnica na kućnome broju 9 zabilježena je u kanalu širine 0,50 m pa se ne mogu odrediti njezine prave dimenzije i smjer pružanja niti se može zaključiti radi li se o dijelu koji je pripadao kući registriranoj na broju 8. S obzirom na to da su dosadašnja istraživanja vučedolskih naselja pokazala da su se stambeni objekti gradili na vrlo malim udaljenostima, ne treba isključiti mogućnost

15), while the neck segment is generally polished, with the motif appearing on the widest part of the vessel, or at the transition from neck to body (Pl. 5: 12; Pl. 7: 15). The surface of the rounded bowls and the bowls with prolonged ribs are generally undecorated and polished (Pl. 3: 6; Pl. 4: 9).

Among the other items, notable are the fragment of a round ceramic weight (Pl. 8: 17), a worked bone tool made of a deer antler (Pl. 8: 16), several lithic fragments and a fragment of polished stone which was probably part of an axe (Pl. 8: 18).

CONCLUSION

The rescue excavation in Matije Gupca Street at address number 8 supplemented the archaeological picture of Ervenica during its Vučedol Culture period. The continuity of habitation on this elevated section of the Bosut River's left bank can be followed with certainty over the course of the Starčevo, Sopot, Kostolac, Vučedol and Celtic-La Tène cultures and the Roman Cibalae period. The era of Vučedol residence at Ervenica can be tied to the emergence of the central section of the settlement on the Tržnica tell, which can be easily observed in the remains of the material culture and compared to them, above all on the basis of their position on two naturally raised points separated only by the confluence of the Ervenica Stream into the Bosut River. The results of the research have already shown earlier that the Vučedol population gladly made use of already inhabited locations, and this situation is apparent both on the Tržnica tell and at Ervenica. Both locations met the basic conditions for habitation, and these are first and foremost the geographic positions, which suited both the Vučedol population and most prehistoric cultures that alternated in this area. This is due to the proximity of the Bosut and Ervenica waterways, which formed a natural communication link with the surrounding territory and thus ensured the settlement's existence. Besides fishing as a strong economic activity, hunting became another important economic activity, as the Vinkovci area is rich in forests, particularly oak. Certainly one of the most important reasons why the Vučedol population and the preceding cultures raised a settlement here is the naturally elevated location and the loess tracts that compose the natural relief of this region. Precisely on such a flood-protected location on the left bank of the Bosut, two prominent positions were inhabited in the classical phase of the Vučedol Culture, one of the Tržnica tell and the other on Ervenica. Since the distance between them was small, it is likely that both sites

da se radi o dvama zasebnim stambenim objektima. Zaštitna istraživanja koja su do zaključivanja ovoga članka provedena u Ulici M. Gupca 14 na površini od 250 m² s ostacima šest podnica i šesnaest jama te arheobotanička i C-14 analiza prikupljenih uzoraka koja je u tijeku zasigurno će omogućiti bolji uvid u život, organizaciju i vrijeme vučedolskoga naseljavanja na Ervenici.

were part of a single settlement that was separated only by the confluence of the Ervenica into the Bosut. The larger part of the settlement on Tržnica tell, centred at the site of today's Hotel Slavonija, was, in terms of organisation and layout the hub of life during that time, as opposed to the somewhat smaller site at neighbouring Ervenica. Since all of the recorded archaeological remains from Ervenica were found during minor rescue excavations conducted prior to urban development in this area, for now this is the only possible way to register finds and attempt to ascertain the layout and purpose of settlement at Ervenica. Besides the ceramics which unmistakably belong to the late classical B-2 phase of the Vučedol Culture, during research at Matije Gupca 8, part of a floor was found that was part of a household cluster. During earlier rescue excavations in that same street, the remains of house foundations were registered at street numbers 9 and 13, as well as five waste pits at number 4; their purpose was closely tied to the household with which they formed a household cluster. Based on all previous research and the results obtained by analysis of the materials, one can conclude that the surfaces examined in Matije Gupca Street belonged to the same site. It is most likely that the house foundations at street numbers 8 and 9, together with the accompanying pits at number 4, closed the organisation of residential structures at the south-western periphery of the settlement, while the house foundation at number 13 was in the north-eastern section. The floor at street number 9 was recorded in a 0.5 m wide channel, so its true dimensions and direction of extent cannot be ascertained, nor whether it belonged to the house registered at number 8. Since all previous research of Vučedol settlements has shown that household clusters were built at very small distances from each other, the possibility that these were two separate structures cannot be excluded. Rescue excavations conducted at Matije Gupca 14 over a surface of 250 m² by the time of writing of this article (wherein six floors and sixteen pits were found, with archaeobotanical analysis and C-14 dating of collected samples under way) will certainly enable a better view into the life, organisation and duration of Vučedol settlement in Ervenica.

KATALOG

T. 1: 1

SJ 3/2, ▽ 1,21–1,49 m

Ulomak S-profiliranoga lonca s tunelastom ručkom. Grublje je izrade, sive boje. Na prijelazu iz vrata u tijelo posude izveden je ukras utiskivanjem štapića.

Dimenzije: visina 10,1 cm, širina 10 cm, debljina stijenki 0,8 cm.

T. 1: 2

SJ 4/3, ▽ 1,49–1,72 m

Ulomak S-profiliranoga lonca s tunelastom ušicom. Ukrašen je otiskivanjem nokta ispod ruba posude i na dnu vrata posude. Unutrašnjost je tamnosive boje, a vanjski dio lonca oker-sive boje i slabo zaglađene neravne površine.

Dimenzije: visina 7,1 cm, širina 7,9 cm, debljina stijenki 0,5 cm.

T. 2: 3

SJ 3/2, ▽ 1,21–1,49 m

Ulomak maloga S-profiliranog lonca oker-sive boje. Na prijelazu iz vrata u tijelo posude nalazi se ukras izveden otiskivanjem nokta, a tijelo posude ukrašeno je vodoravnim urezima.

Dimenzije: visina 6,4 cm, širina 6,0 cm, debljina stijenke 0,5 cm.

T. 2: 4

SJ 5/1, ▽ 1, 49–1,76 m

Ulomak vrata S-profiliranoga lonca grublje fature, oker-smeđe boje. Na prijelazu iz vrata u tijelo posude ukrašen je plastičnom trakom utiskivanja prsta.

Dimenzije: visina 6,7 cm, širina 7,3 cm, debljina stijenki 0,7 cm.

T. 2: 5

SJ 4/3, ▽ 1,49–1,72 m

Ulomak S-profiliranoga vratnog segmenta posude. Oker je boje, uglačane površine. Ispod ruba ukrašen je urezanom linijom i motivom manjih visećih trokuta izvedenih tehnikom rovašenja i ispunjenih inkrustacijom. Na prijelazu iz vrata u tijelo posude vidljivi su ostaci rovašenoga ukrasa ispunjenoga inkrustacijom.

Dimenzije: visina 3,5 cm, širina 6,2 cm, debljina stijenki 0,4 cm.

T. 3: 6

SJ 3/2, ▽ 1,21–1,49 m

Ulomak zaobljene zdjele s blago uvijenim rubom. Tamnosive je boje, slabo uglačane površine.

Dimenzije: visina 13,6 cm, širina 8,8 cm, debljina stijenki 0,6 cm.

CATALOGUE

Pl. 1: 1

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of S-profile pot with shafted handle. Coarsely worked, grey. Stick impression decoration at transition from neck to body.

Dimensions: height 10.1 cm, width 10 cm, thickness of sides 0.8 cm.

Pl. 1: 2

SJ 4/3, ▽ 1.49–1.72 m

Fragment of S-profile pot with shafted loop. Fingernail impression decoration below rim and at bottom of neck. Dark grey inside, ochre-grey outside with slightly polished uneven surface.

Dimensions: height 7.1 cm, width 7.9 cm, thickness of sides 0.5 cm.

Pl. 2: 3

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of small S-profile ochre-grey pot. Fingernail impression decoration at transition from neck to body, body of vessel decorated with horizontal incisions.

Dimensions: height 6.4 cm, width 6 cm, thickness of sides 0.5 cm.

Pl. 2: 4

SJ 5/1, ▽ 1. 49–1.76 m

Fragment of neck of S-profile pot, coarse fature, ochre-brown. Decorated with sculpted band of finger impressions at transition from neck to body.

Dimensions: height 6.7 cm, width 7.3 cm, thickness of sides 0.7 cm.

Pl. 2: 5

SJ 4/3, ▽ 1.49–1.72 m

Fragment of S-profile neck segment of vessel. Ochre, polished surface. Decorated with engraved line under rim and small hanging triangle motif rendered by notching and filled incrustation. Visible remains of notch decoration filled by incrustation at transition from neck to body.

Dimensions: height 3.5 cm, width 6.2 cm, thickness of sides 0.4 cm.

Pl. 3: 6

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of rounded bowl with gently folded rim. Dark grey, slightly polished surface.

Dimensions: height 13.6 cm, width 8.8 cm, thickness of sides 0.6 cm.

T. 3: 7

SJ 5/1, ▽ 1,49–1,76 m

Ulomak duboke S-profilirane zdjele oker-sive boje. Ispod ruba aplicirana je plastična traka s otiscima nokta, a tijelo posude premazano je tankim barbotinom. Vratni je segment uglačan.

Dimenzije: visina 11,5 cm, širina 11,1 cm, debljina stijenki 0,6 cm.

T. 4: 8

SJ 5/1, ▽ 1,49–1,76 m

Ulomak tamnosive bikonične zdjele izvučena ruba. Unutrašnja je strana fino uglačana, a vanjska ima slabo zaglađenu neravnu površinu.

Dimenzije: visina 7,3 cm, širina 9,4 cm, debljina stijenki 0,6 cm.

T. 4: 9

SJ 5/1, ▽ 1,49–1,76 m

Ulomak S-profilirane zdjele s gredastim izbočenjem na ramenu posude. Tamnosive je boje, uglačane površine.

Dimenzije: visina 5,6 cm, širina 11,6 cm, debljina stijenki 0,5 cm.

T. 4: 10

SJ 4/3, ▽ 1,49–1,72 m

Ulomak tamnosive kalotaste zdjele, fino uglačane površine.

Dimenzije: visina 3,2 cm, širina 10,5 cm, debljina stijenki 0,5 cm.

T. 5: 11

SJ 4/3, ▽ 1,49–1,72 m.

Ulomak lonca zaobljena tijela i cilindrična vrata, slabo uglačane neravne površine. Vanjska je strana oker boje, a unutrašnjost tamnosmeđe boje. Ispod ruba apliciran je ukras utiskivanjem štapića, dok su na dnu vrata samo djelomično vidljivi ostaci ukrašavanja.

Dimenzije: promjer ruba 8,0 cm, visina 6,2 cm, debljina stijenki 0,5 cm.

T. 5 :12

SJ 6/2, ▽ 1,75–1,81 m

Ulomak lonca S-profilacije, tamnosive boje, s ostacima trakaste ručke. Ukrašen je tehnikom brazdstoga urezivanja i rovašenja ispod ruba i na tijelu posude te urezivanjem na ostacima trakaste ručke. Segmenti pravokutnoga i trokutastoga ukrasa nalaze se na trbuhu posude, dok se na ručki naziru ostaci trokutastoga ukrasa. Ispod same ručke nalaze se dva križna motiva izvedena u tehnici rovašenja.

Dimenzije: promjer ruba 8,8 cm, visina 8,4 cm, debljina stijenki 0,6 cm.

Pl. 3: 7

SJ 5/1, ▽ 1.49–1.76 m

Fragment of deep S-profile bowl, ochre-brown. Sculpted band of fingernail imprints below rim, body of vessel coated with thin barbotine. Neck segment polished.

Dimensions: height 11.5 cm, width 11.1 cm, thickness of sides 0.6 cm.

Pl. 4: 8

SJ 5/1, ▽ 1.49–1.76 m

Fragment of dark-grey biconical bowl with folded-out rim. Interior finely polished, exterior has slightly polished uneven surface.

Dimensions: height 7.3 cm, width 9.4 cm, thickness of sides 0.6 cm.

Pl. 4: 9

SJ 5/1, ▽ 1.49–1.76 m

Fragment of S-profile bowl with prolonged rib at vessel's shoulder. Dark-grey, polished surface.

Dimensions: height 5.6 cm, width 11.6 cm, thickness of sides 0.5 cm.

Pl. 4: 10

SJ 4/3, ▽ 1.49–1.72 m

Fragment of dark-grey calotte-shaped bowl, finely polished surface.

Dimensions: height 3.2 cm, width 10.5 cm, thickness of sides 0.5 cm.

Pl. 5: 11

SJ 4/3, ▽ 1.49–1.72 m.

Fragment of rounded bowl and cylindrical neck, slightly polished uneven surface. Ochre exterior, dark brown interior. Stick impression decoration applied below rim, while remains of decoration only partially visible at the bottom of neck.

Dimensions: rim diameter 8 cm, height 6.2 cm, thickness of sides 0.5 cm.

Pl. 5 :12

SJ 6/2, ▽ 1.75–1.81 m

Fragment of S-profile pot, dark-grey, with remains of ribbon-shaped handle. Decorated by furrowing and notching below rim and on body and engraving on the remains of the ribbon-shaped handle. Segments of rectangular and triangular decoration on the vessel's body, while remains of triangular decoration discernible on handle. Two cross motifs rendered by notching under the handle itself.

Dimensions: rim diameter 8.8 cm, height 8.4 cm, thickness of sides 0.6 cm.

T. 6: 13

SJ 3/2, ▽ 1, 21–1,49 m

Ulomak prstenaste noge tamnosive boje, djelomično uglučane površine. Vanjska i unutrašnja strana ukrašene su tehnikom brazdastoga urezivanja i inkrustacijom.

Dimenzije: visina noge 1,6 cm, širina dna 7,5 cm, debljina stijenke recipijenta 0,8 cm.

T. 6: 14

SJ 3/2, ▽ 1, 21–1,49 m

Ulomak tamnosive konične zdjele (nedostaje noga). Unutrašnja strana ukrašena je motivom visećih trokuta izvedenih tehnikom brazdastoga urezivanja i ispunjenih inkrustacijom. Vanjska strana ispod ruba ima izvedene ureze vodoravnih linija ispunjenih inkrustacijom koji prate oblik zdjele.

Dimenzije: visina 4,6 cm, širina 5,7 cm, debljina stijenki 0,7 cm.

T. 7: 15

SJ 6/2, ▽ 1,75–1,81 m

Ulomak male bikonične zdjele na četiri čepaste nožice (jedna je sačuvana), tamnosive boje. Površina je zdjele s unutarnje strane uglučana, dok je vanjska strana u cijelosti ukrašena. Ispod ruba nalazi se ukras izveden rovašenjem, a na najširem dijelu posude nalazi se ukras u obliku trake s horizontalnim i vodoravnim linijama ispunjen inkrustacijom. Na čepastoj nožici motiv je izveden kombinacijom rovašenja, brazdastoga urezivanja i ubadanja. Na samome dnu zdjele motiv visećih trokuta obrađen je rovašenjem i također ispunjen inkrustacijom.

Dimenzije: visina 4,4 cm, širina 6,2 cm, debljina stijenki 0,5 cm.

T. 8: 16

SJ 6/1, ▽ 1,49–1,75 m

Ulomak koštane alatke od jelenjega paroška s rupom za nasad.

Dimenzije: dužina 13,6 cm, promjer rupe 1,1 cm.

T. 8: 17

SJ 3/2, ▽ 1, 21–1,49 m

Ulomak okrugloga utega, tamnosive boje.

Dimenzije: visina 4,1 cm, širina 4,7 cm.

T. 8: 18

SJ 3/2, ▽ 1, 21–1,49 m

Ulomak glačane kamene alatke.

Dimenzije: dužina 4,6 cm, širina 7,7 cm.

Pl. 6: 13

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of ring-shaped, dark-grey leg, partially polished surface. Exterior and interior decorated by furrowing and incrustation.

Dimensions: height of leg 1.6 cm, width of bottom 7.5 cm, thickness of recipient sides 0.8 cm.

Pl. 6: 14

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of dark-grey conical bowl (leg missing). Interior decorated with hanging triangle motif rendered by furrowing and filled by incrustation. Exterior below rim has rendered engravings of horizontal lines filled by incrustation which adhere to the bowl's shape.

Dimensions: height 4.6 cm, width 5.7 cm, thickness of sides 0.7 cm.

Pl. 7: 15

SJ 6/2, ▽ 1.75–1.81 m

Fragment of small biconical bowl on four cork-shaped small legs (one preserved), dark-grey. Interior of bowl polished, exterior entirely decorated. Decoration below rim rendered by notching, while decoration in the form of a band with horizontal lines filled by incrustation at the vessel's widest point. Motif of the cork-shaped leg rendered by a combination of notching, furrowing and punctures. Hanging triangle motif at bottom of bowl worked by notching and also filled by incrustation.

Dimensions: height 4.4 cm, width 6.2 cm, thickness of sides 0.5 cm.

Pl. 8: 16

SJ 6/1, ▽ 1.49–1.75 m

Fragment of bone tool made of deer antler with hole for handle.

Dimensions: length 13.6 cm, diameter of hole 1.1 cm.

Pl. 8: 17

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of round weight, dark-grey.

Dimensions: height 4.1 cm, width 4.7 cm.

Pl. 8: 18

SJ 3/2, ▽ 1.21–1.49 m

Fragment of polished stone tool.

Dimensions: length 4.6 cm, width 7.7 cm.

Karta 1. Položaj Hotela 'Slavonija' (1) i istraženoga dijela Ervenice (2) (autorica: I. Miloglav, 2007).

Map 1. Position of Hotel 'Slavonija' (1) and explored portion of Ervenica (2) (author: I. Miloglav, 2007).

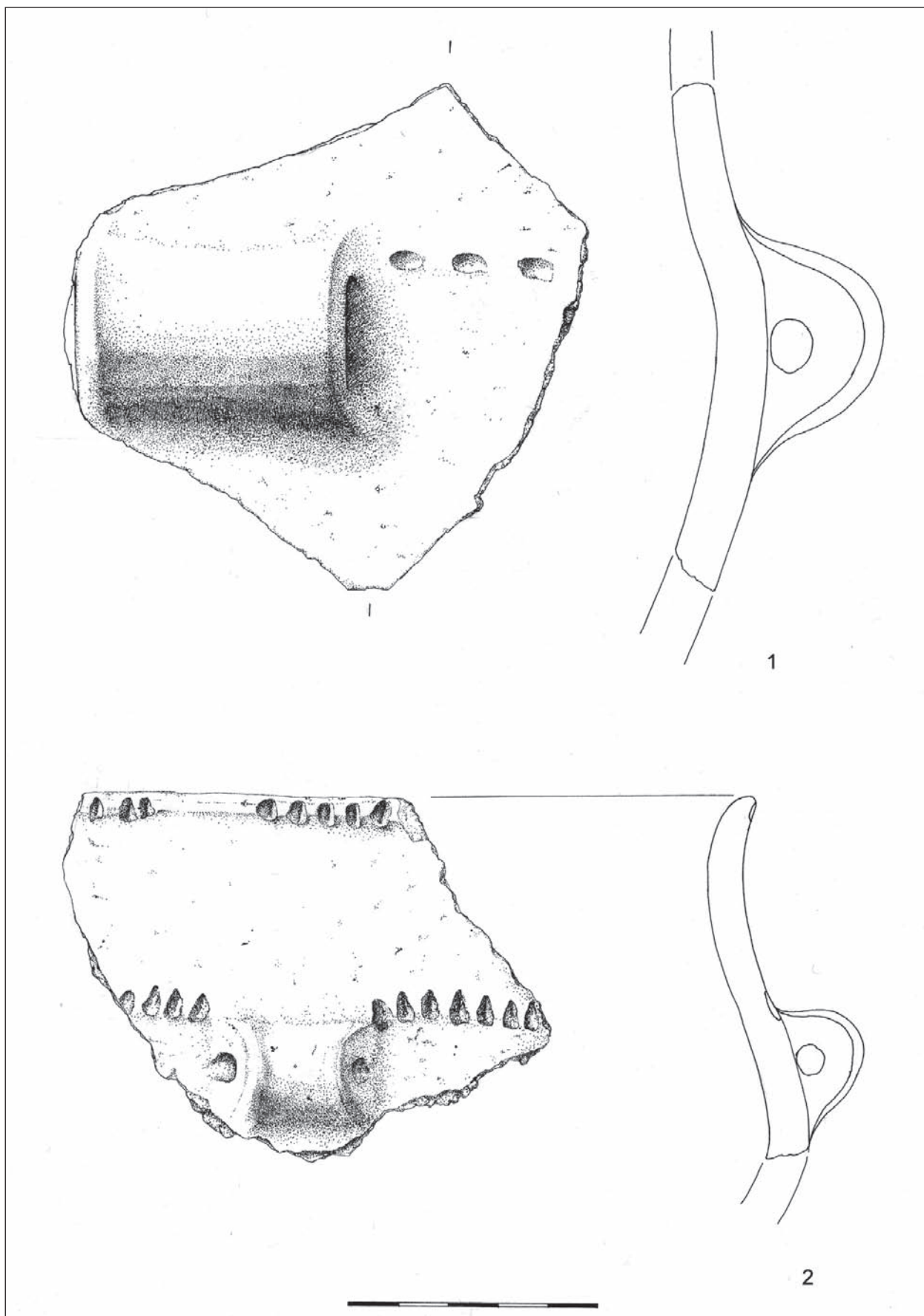

Tabla 1. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 1. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

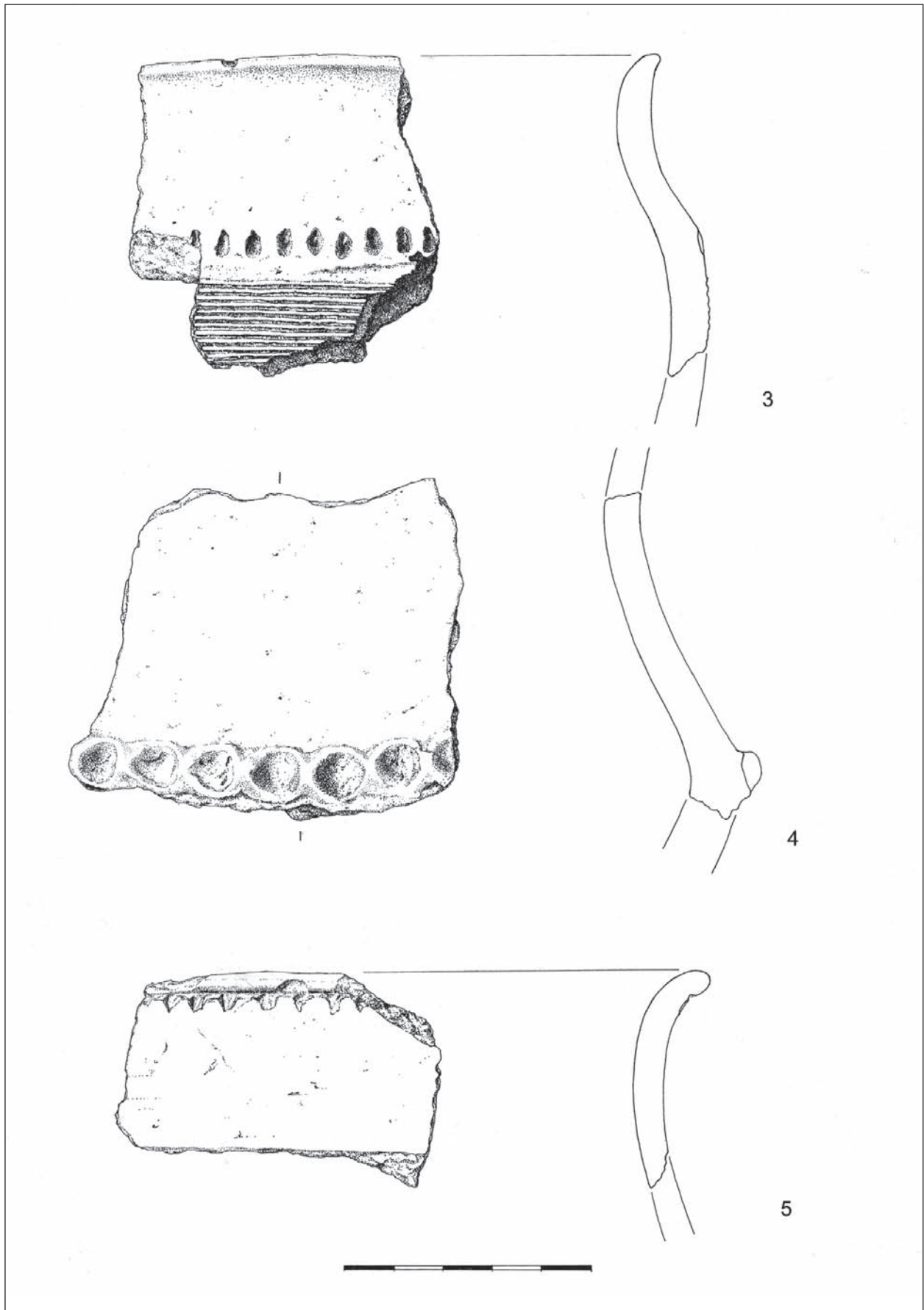

Tabla 2. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 2. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

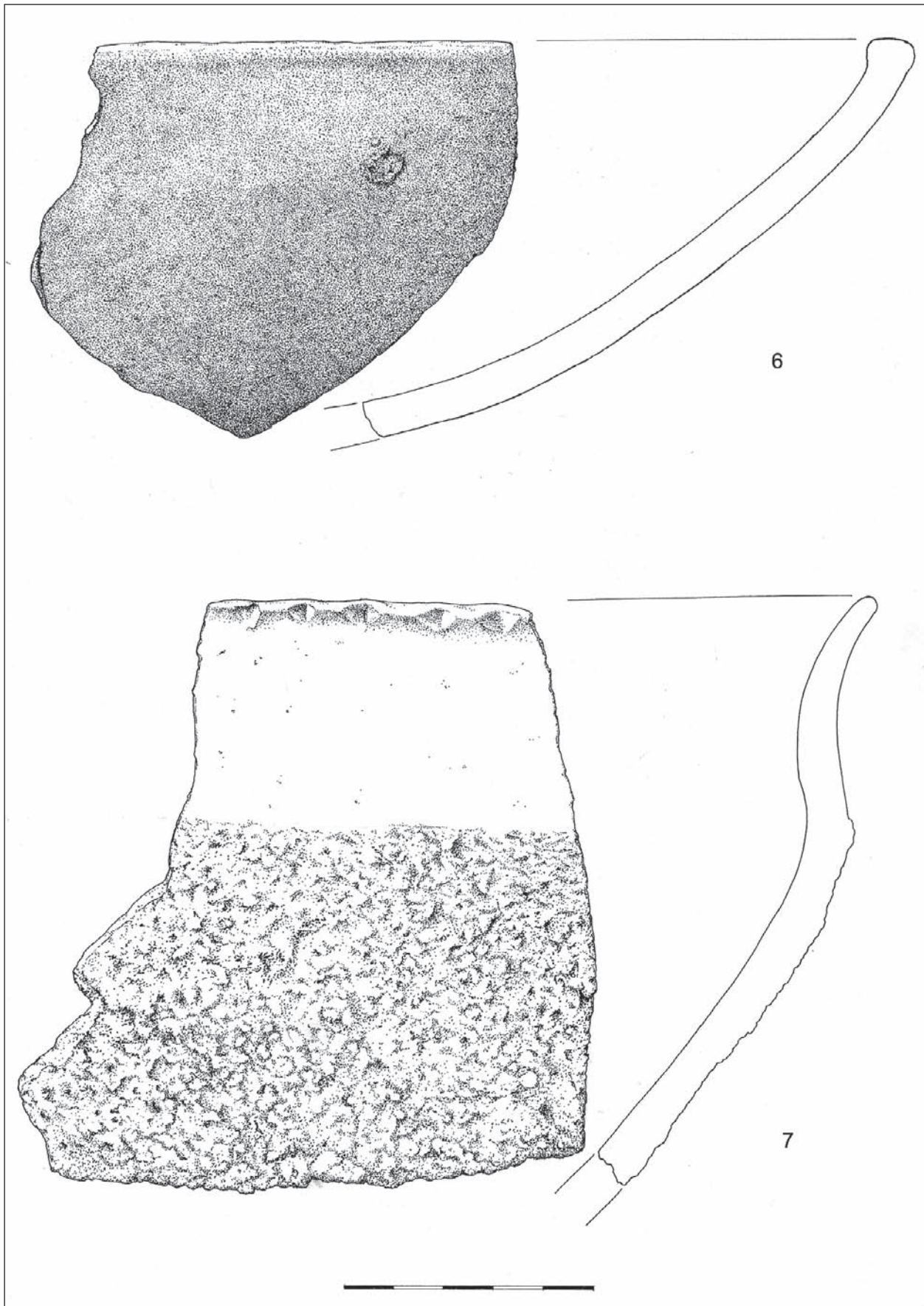

Tabla 3. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 3. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

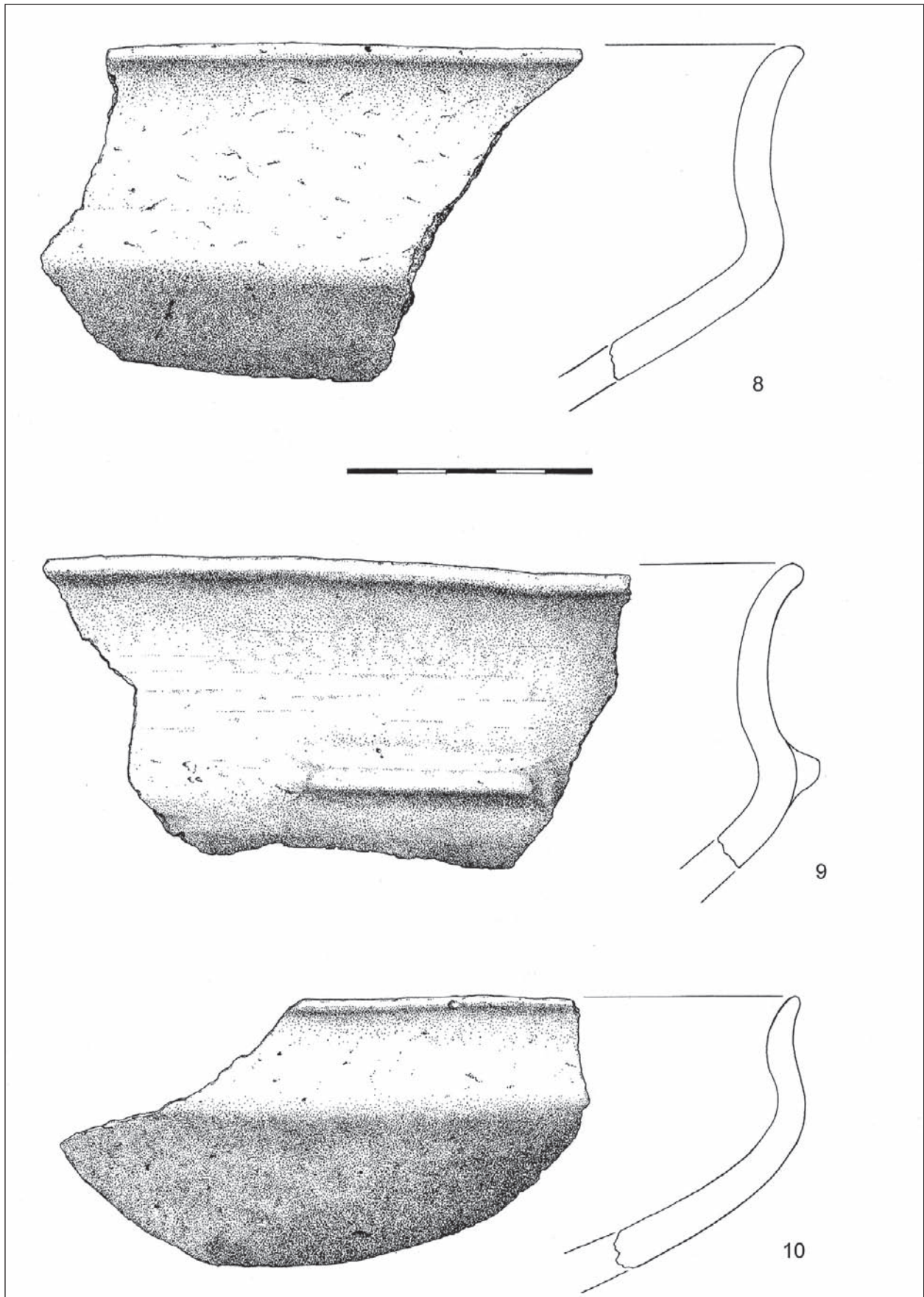

Tabla 4. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 4. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

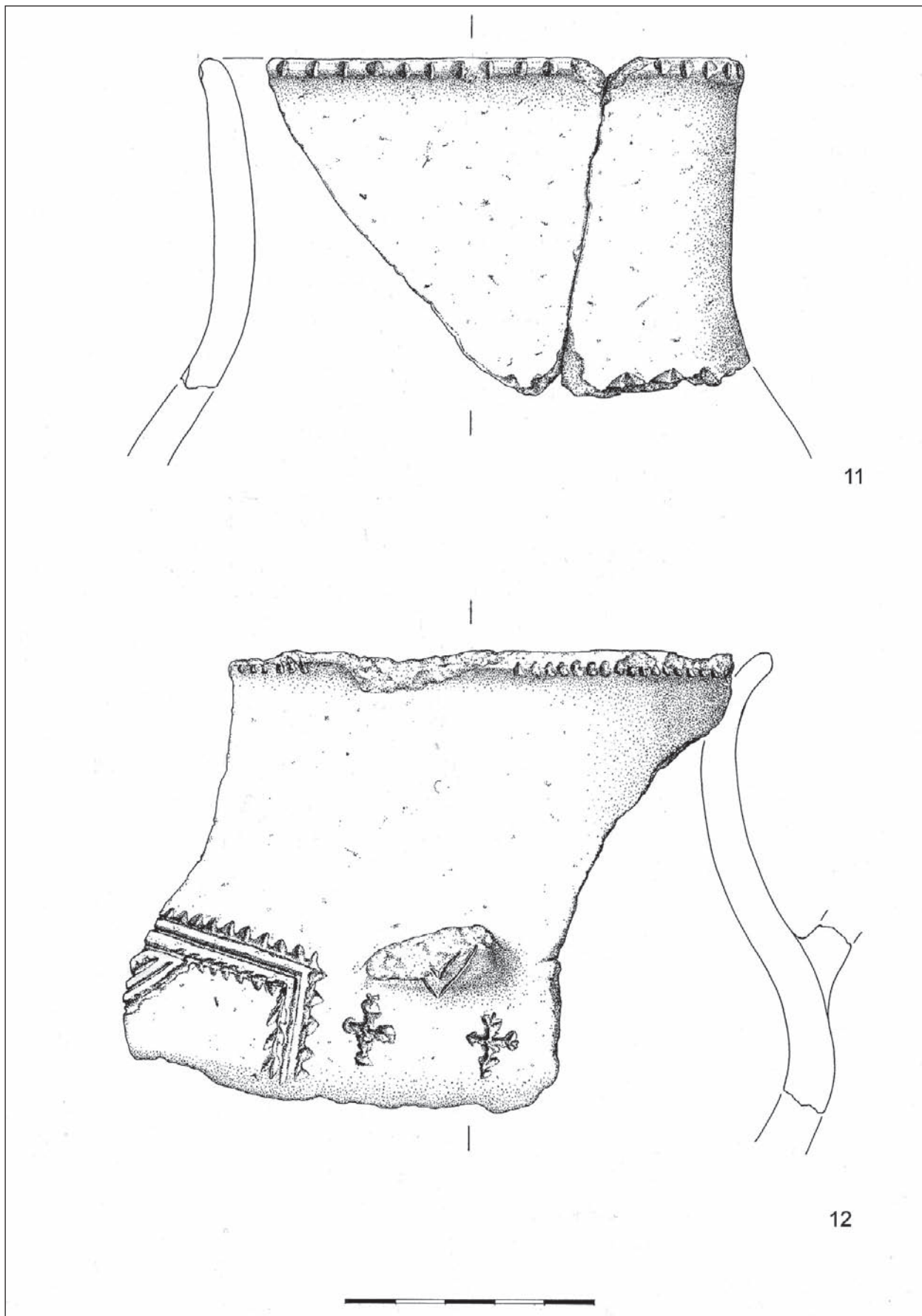

Tabla 5. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 5. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

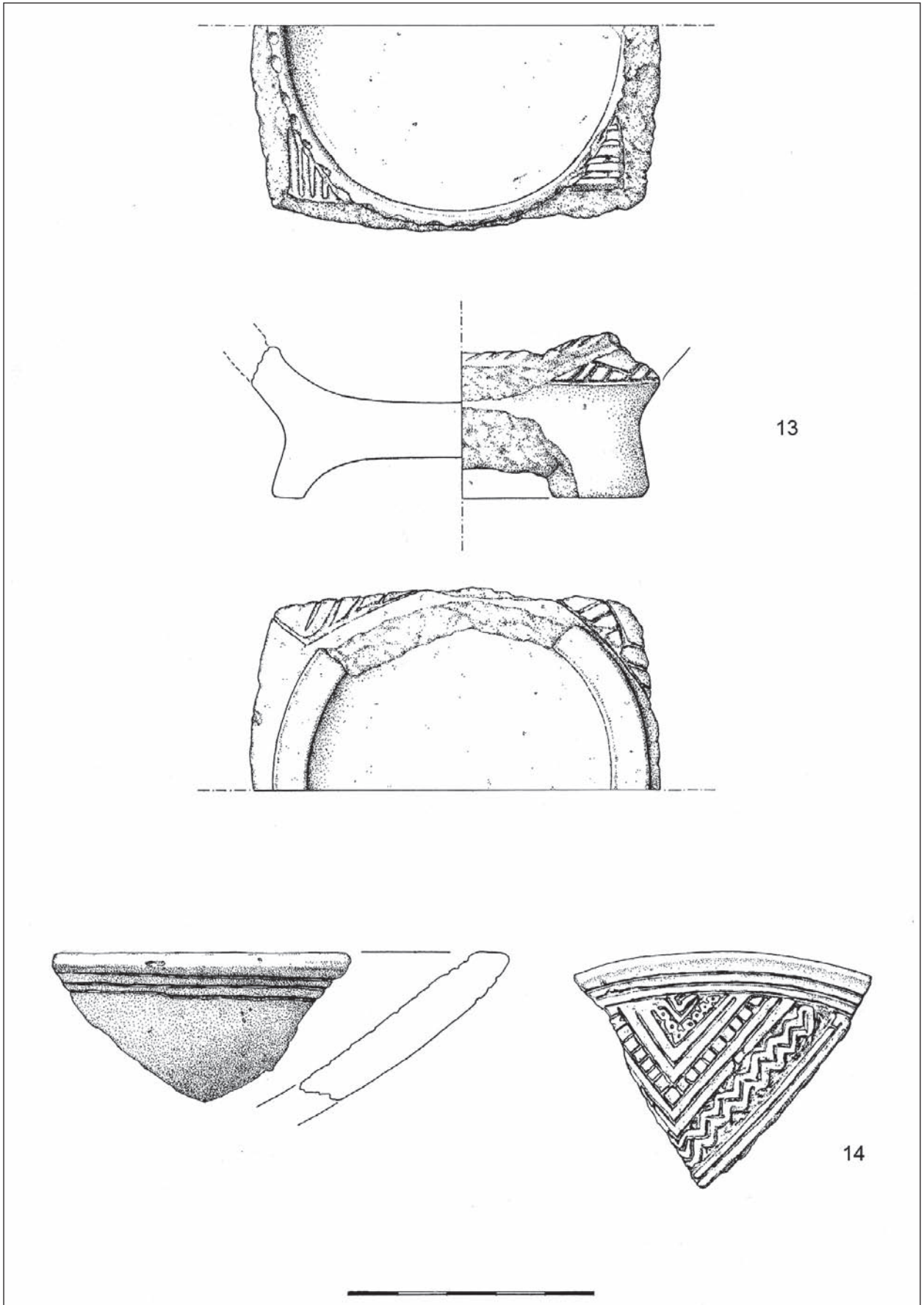
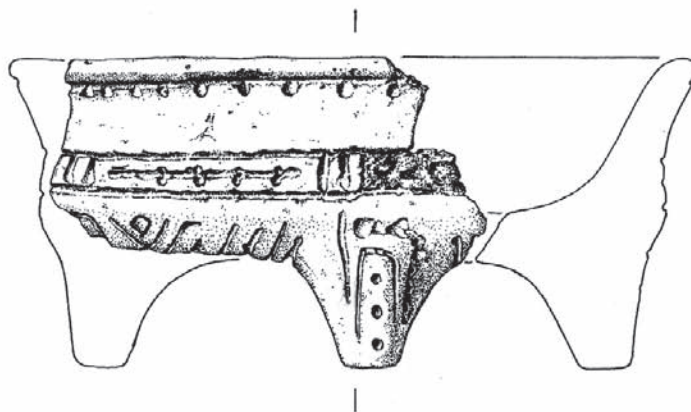

Tabla 6. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 6. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

15

Tabla 7. Keramika s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 7. Pottery from M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

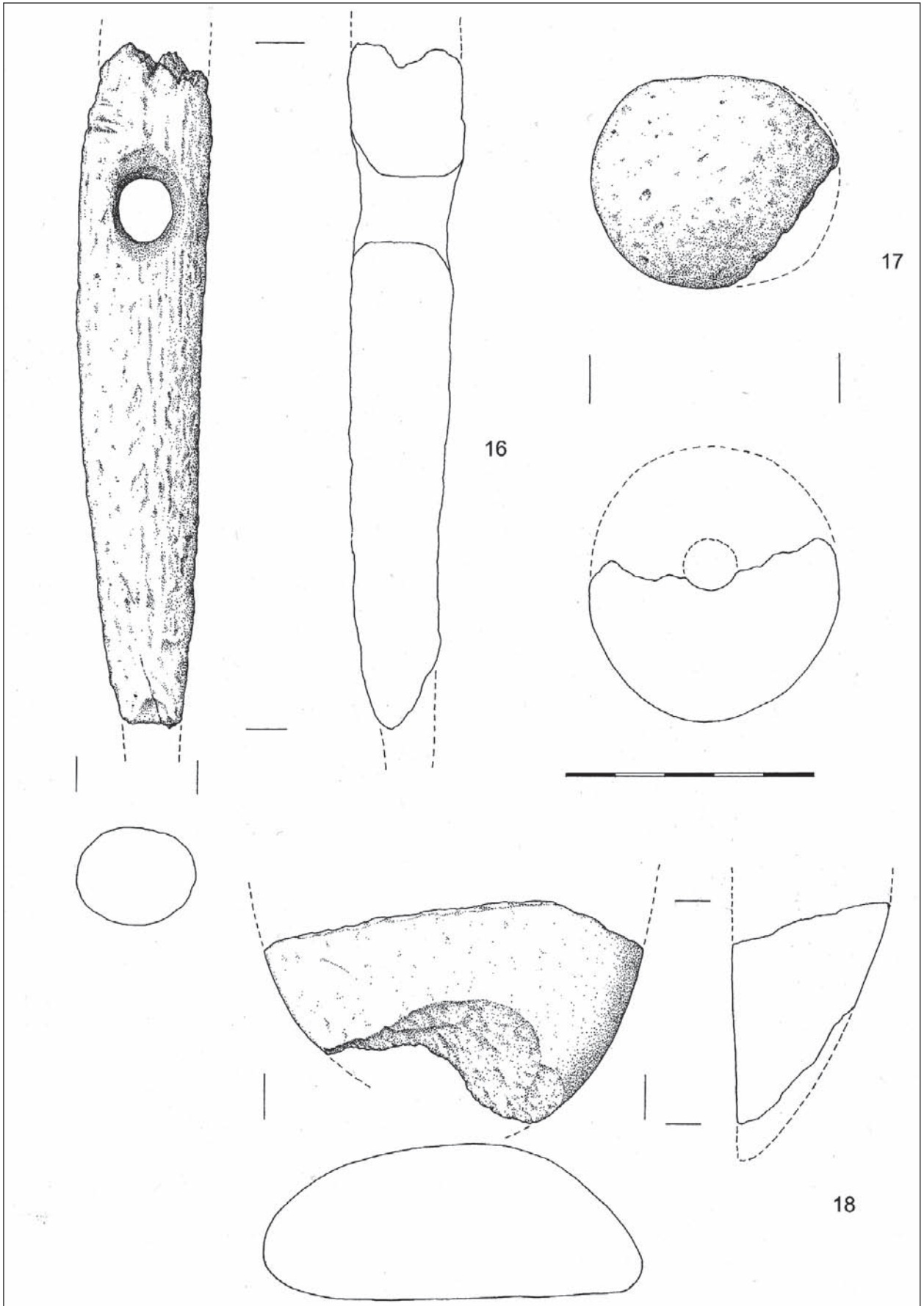

Tabla 8. Nalazi s lokaliteta u Ulici M. Gupca 8 (crtež: M. Marijanović Lešić, 2006).
Plate 8. Items found at M. Gupca 8 Street (drawing: M. Marijanović Lešić, 2006).

LITERATURA / BIBLIOGRAPHY

- Bognar 1994 A. Bognar: "Na vukovarskoj lesnoj zaravni", in I. Karaman (ed.), *Vukovar – vjekovni hrvatski grad na Dunavu*, Zagreb, 1994, 25–48.
- Brunšmid 1902 J. Brunšmid: "Colonia Aurelia Cibalae", *Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva* n. s. VI, Zagreb, 1902, 117–166.
- Dimitrijević 1956 S. Dimitrijević: "Vučedolska nalazišta na području grada Vinkovaca", *Arheološki vestnik* VII/4, Ljubljana, 1956, 408–438.
- Dimitrijević 1966 S. Dimitrijević: *Arheološka iskopavanja na području vinkovačkog muzeja, rezultati 1957.–1965.* (*Acta Musei Cibalensis* 1), Vinkovci, 1966.
- Dimitrijević 1979 S. Dimitrijević: "Vučedolska kultura i vučedolski kulturni kompleks", in A. Benac (ed.), *Praistorija jugoslavenskih zemalja III*, Sarajevo, 1979, 267–343.
- Dizdar 2001 M. Dizdar: *Latenska naselja na vinkovačkom području (Dissertationes et Monographiae* 3), Zagreb, 2001.
- Dizdar & Krznarić Škrivanko 1999–2000. M. Dizdar & M. Krznarić Škrivanko: "Prilog poznavanju arhitekture starčevačke kulture u Vinkovcima", *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 3. s., XXXII–XXXIII, Zagreb, 1999–2000, 7–22.
- Dizdar *et al.* 1999 M. Dizdar, I. Iskra-Janošić & M. Krznarić Škrivanko: *Vinkovci u svijetu arheologije* (katalog izložbe / exhibition catalogue), Vinkovci, 1999.
- Durman 1988 A. Durman: "Vučedolska kultura", in A. Durman (ed.), *Vučedol treće tisućljeće p. n. e.*, (katalog izložbe / exhibition catalogue), Zagreb, 1988, 13–20.
- Durman 2000 A. Durman: *Vučedolski Orion i najstariji europski kalendar* (katalog izložbe / exhibition catalogue), Zagreb, 2000.
- Gale 2002 I. Gale: "Vučedolsko naselje na Ervenici u Vinkovcima", *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 3. s., XXXV, Zagreb, 2002, 53–67.
- Forenbaher 1995 S. Forenbaher: "Vučedol: graditeljstvo i veličina vučedolske faze naselja", *Opuscula archaeologica* 19, Zagreb, 1995, 17–25.
- Janošić 1984 I. Iskra-Janošić: "Arheološka istraživanja na području općine Vinkovci", in N. Majnarić-Pandžić (ed.), *Arheološka istraživanja u istočnoj Slavoniji i Baranji (Izdanja Hrvatskog arheološkog društva* 9), Zagreb, 1984, 143–152.
- Janošić 1993 I. Iskra-Janošić: "Povijesni pregled arheoloških istraživanja u Vinkovcima", *Godišnjak Ogranka Matice hrvatske Vinkovci* 10, Vinkovci, 1993, 61–78.
- Krznarić Škrivanko 1994 M. Krznarić Škrivanko: "Ervenica – zaštitno iskopavanje", *Obavijesti Hrvatskog arheološkog društva* 26/3, Zagreb, 1994, 38–39.